

Vinst och ägande förändligar - kapitalism och kommersialism

Kapitalism använder tre metoder för att förändliga våra relationer och vår gemensamma värld. Dessa är vinst, köpande och ägande.

Kommersialism producerar en andlig relation till kroppar och ting. Kommersialism ersätter värdet i att bruka med värdet i att köpa. Köpandet blir magiskt. Fetischistisk kraft utvinns ur själva köpandet.

Ägande förändligar och splittrar det gemensamma. Ägande ställs över värdet av demokratier och samhällen. Ägande skapar en metafysisk relation till ting och platser. Precis som köpandet blir även ägandet magiskt. Fetischistisk kraft utvinns ur ägande. Tinget är inte ett ting utan något att ha. Tron att rikedomar och ägande faktiskt existerar är vidskepelse. De existerar bara i vår underordning och vår lydnad till ägandets metafysik.

Vinst förändligar det gemensamma skapandet, så som arbete, ordnande, organiserande, träning, färdigheter och uppfinningar. Både arbetet och dess produkter blir varor. Ja, även själva säljandet blir en vara. Vårt beroende av varandra - människor, växter, djur och ting - förvandlas till mätbarhet. Vår beroende av samarbete förvandlas till vinst.

Kommersialism och ägande kallas ibland för materialism. Jane Bennett påpekar i sin bok om livlig materia att kommersialism inte alls är materialism utan snarare antimaterialism: "materialism, which requires buying ever-increasing numbers of products purchased in ever-shorter cycles, is antimateriality." (Bennet, 2010, s 5)

Per Herngren

2014 04 13, version 0.1

Referens

Jane Bennett, *Vibrant Matter A political ecology of things*, Durham London: Duke University Press, 2010, p 5.

Kommersialism: från Jesus till regnskog

Kommersialism genererar motsättningar. Dessa motsättningar skapar motstånd eller dåligt samvete hos människor. De hindrar till viss del kommersialism och kapitalism från att reproducera sig.

Kommersialism kan kamouflera dessa motsättningar genom att koppla sig till något moraliskt, rättfärdigt, rebelliskt eller oskyldigt.

Julen som verktyg för att koppla ihop kommersialism, osjälviskt givande och ett jesusbarn i något fattigt stall är genialisk. Julen genererar med hjälp av generositet och Jesus fantastiska vinster. Och den genererar även gott samvete hos de som konsumerar. Köpandet, kapitalismen, förvandlar sig själv genom Jesusbarnet till frid och självrättfärdighet.

En relativt ny metod för att kamouflera motsättningar samt skapa gott samvete och frid hos konsumenter har utvecklats under några år. Genom att ett köp automatiskt ger någon procent av priset till regnskog, läkarvård i tredje världen eller något annat som ska göra världen bättre kamoufleras kommersialism till världsförbättring och genorisitet. Återigen används detta antikapitalistiska "givande" till att reproducera köpande.

Några motsättningar i kommersialism

- Köpet förändligas. Köpandet laddar batterierna och ger kraft till köparen. Köpets fetischering ges högre värde än brukande och skapande. Köpandet ger inte bara andlig kraft till köparen, varans fetischering genererar även vinst, höga chefslöner och bonusar.
- Produktion förändligas. Vinst ges högre värde än hantverk, hållfasthet, användbarhet och byggandet av jämlikare samhällen.
- Gemenskap förändligas. Privat ägande tränger undan gemensamma

beslut, gemensamt brukande och solidaritet. Ägande skapar en andlig relation till tingen: juridiskt ägande. Ägandet som ett metafysiskt den-är-ju-min! tränger undan relationer. Ägandet värderas högre än materialiserandet av gemensamma samhällen: byggandet av relationer mellan människor, ting, platser, djur och växter.

Per Herngren

Julafton 2013 12 24, version 0.1

Referens

Slavoj Žižek, Sophie Fiennes, *The pervert's guide to ideology* (film), 2012.

Karl Marx, *Kapitalet Första bandet*, Första kapitlet, 1867.

Karl Marx om varor och fetischism

”En vara ser vid första ögonkastet ut att vara en självklar, trivial sak. En analys av den visar, att den är ett mycket invecklat ting, fullt av metafysisk spetsfundighet och teologiska griller. Såsom bruksvärde är det ingenting gåtfullt med den, om jag betraktar den antingen under synpunkten, att den genom sina egenskaper tillfredsställer mänskliga behov, eller att den erhåller dessa egenskaper först som produkt av mänskligt arbete. Det är solklart, att människan genom sin verksamhet förändrar naturmaterialets form i en för henne själv nyttig riktning. Så förändras ju t.ex. träets form, då man gör ett bord därav. Inte desto mindre förblir bordet trä, ett vanligt sinnligt ting. Men så snart det uppträder som vara, förvandlas det till ett ting med övernaturliga egenskaper. Det står inte bara med sina fötter på marken, utan det ställer sig på huvudet i förhållande till alla andra varor och utvecklar ur sitt trähuvud fantasier, som är mycket besynnerligare, än om det av sig själv skulle börja dansa.”

(Karl Marx, *Kapitalet Första bandet*, Första kapitlet, 1867, översättning Ivan Bohman.)